

інформаційних технологій та алгоритмічних схем.

Література

1. Возгрин И. А. Понятие и содержание криминалистической методики расследования преступлений / И. А. Возгрин // Курс криминалистики: В 3 т. – Т. 2. Криминалистическая методика: Методика расследования преступлений против личности, общественной безопасности и общественного порядка; под ред. О. Н. Коршуновой и А. А. Степанова. – СПб.: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2004. – С. 11-52.
2. Криміналістика: [підруч.] / за ред. В. Ю. Шепітька. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2001. – 684 с.
3. Яблоков Н. П. Криминалистика: природа и система / Н. П. Яблоков. – М.: Юристъ, 2005. – 174 с.

УДК 343

Кришевич О. В., к.ю.н., доцент,
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ, Україна

СУБСИДІЇ, ЯК ПРЕДМЕТ ШАХРАЙСТВА

Соціальна допомога надається центральними чи місцевими органами влади за рахунок коштів державного чи місцевих бюджетів, а також допомога, що надається суб'єктами господарської діяльності, різними фондами, в тому числі благодійними, і окремими громадянами за рахунок власних коштів суб'єктам господарської діяльності, громадським організаціям, об'єднанням громадян тощо.

Найпоширеніші способи зловживань при отриманні соціальної допомоги – отримання допомоги неофіційно зайнятими зареєстрованими безробітними/непрацюючими працездатними особами, які мають доходи в конвертах, маніпуляції з реєстрацією членів сім'ї та неофіційне здавання приміщення в оренду при отриманні субсидії, проживання одиноких матерів з батьками своїх дітей. Через брак можливостей довести порушення, а також через відсутність законодавчих підстав для відмови у підозрілих некомпетентних випадках звернень по допомогу, на такі випадки отримання допомоги фактично неможливо вплинути.

Зараз питання призначення субсидій є надзвичайно актуальним. Це пов'язано у першу чергу зі складною економічною, військово-політичною, соціальною кризою у нашій державі. Термін «субсидія» у Бюджетному кодексі України не використовується. *Субсидія* – це підтримка, допомога, що надається без будь-яких конкретних умов і незалежно від фінансового стану суб'єктів, яким вона надається. Як правило, субсидії надаються для стимулювання певної діяльності чи виробництва певної продукції,

підтримання підприємницької діяльності взагалі. Таким чином, *субсидія* – форма фінансової допомоги, що надається державою, юридичною особою чи приватною особою, іншим особам (юридичним чи фізичним), а також іншим державам і має конкретний цільовий характер. До субсидій у вузькому значенні належать трансферти підприємствам з боку держави (у грошовій формі або у вигляді послуг, що мають грошову оцінку) на фінансування поточних витрат. До субсидій у широкому значенні відносять всі форми втручання держави в економічну діяльність, унаслідок яких змінюються ціни на товари або фактор виробництва, а отже – і умови конкуренції на користь окремих підприємств або сфер економічної діяльності. Тобто субсидією вважається будь-яка виплата держави на користь суб'єкта підприємницької діяльності, якщо ця виплата обмежується певною галуззю, певною метою економічної політики, певним регіоном, певним виробничим фактором. В умовах ринкової економіки до субсидій у широкому значенні також належать трансферти, що мають характер субсидій. Це платежі домогосподарствам і приватним організаціям, які суттєво впливають на структуру економіки. На відміну від дотації субсидії мають цільовий характер і це передбачає, що у випадках їх використання не за цільовим призначенням вони мають бути повернуті до бюджету, з якого були надані. Різниця між субвенцією і субсидією полягає в тому, що субвенція має дольовий характер, тобто частина коштів на певну мету надається вищестоящим суб'єктом, а частина тим, хто її отримує, а також передбачає як обов'язкову умову повернення виділених у такий спосіб грошей у разі їх невикористання протягом бюджетного року. Субсидія визначається як виплата, надавані на безоплатній та безповоротній основі з бюджетних коштів, призначенні строго для використання в цілях, встановлених у законі. Головною ознакою субсидій від інших виплат є їх цільовий характер. Саме обов'язковість використання складових субсидії коштів у цілях, зазначених у нормативному акті, яким така субсидія встановлена, дає можливість в ряді випадків кваліфікувати як розкрадання не лише незаконне отримання субсидії, але й нецільове її використання навіть тоді, коли сама субсидія була отримана на законних підставах.

У дослідженнях Світового банку використовуються поняття «приховані субсидії державним підприємствам», до яких відносять: - пільгові кредити; - багаторазову відстрочку виплати основної суми кредиту і відсотків з нього, повне списання боргів за кредитами (це перетворює кредит у пряму субсидію); - заборгованість зі сплати податків, списання податкової заборгованості; - привілеї в отриманні державних замовлень; - привілеї щодо купівлі товарів і послуг у держави або в інших підприємств за цінами, що є нижчими від ринкових; - користування державними землями і будівлями без сплати оренди; - вигоди від обов'язкової закупівлі держструктурами продукції підприємства.

Чинне законодавство про соціальне забезпечення передбачає наступні види субсидій: субсидії на оплату жилого приміщення та комунальних послуг, субсидії на придбання житла, субсидії безробітним громадянам для створення власного бізнесу та т.п. *Житлова субсидія* – це державна допомога, спрямована на соціальний захист і підтримку малозабезпечених верств населення в умовах підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги. Субсидія призначається за наявності різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання з урахуванням пільг, що надаються, і розміром встановленого Кабінетом Міністрів України обов'язкового відсотка платежу. Крім перерахованих у законодавстві є ряд інших субсидій, які не можуть бути віднесені до соціальних виплат, оскільки не є заходами соціального захисту. Такі субсидії можуть виділятися, наприклад, суб'єктам підприємницької діяльності з метою стимулювання сільськогосподарського виробництва.

В деяких випадках законодавець, бажаючи виключити нецільове використання субсидій, встановлює достатньо складний порядок надання та розрахунку складових її грошових коштів. З метою контролю за правильністю витрачання коштів субсидії законодавець намагається виключити саму можливість отримання особою, якій дана субсидія надається, грошових коштів, які її складають. Особи, які мають право на зазначені заходи державної підтримки, отримують на руки лише іменні сертифікати, а виплата грошових коштів, які складають субсидію, проводиться державою, минаючи утримувачів сертифікатів, безпосередньо їх контрагентам по відповідним операціям (наприклад, продавцям житлових приміщень). Також посилення боротьби з шахрайством при отриманні соціальної допомоги шляхом запровадження нових механізмів оцінювання доходу, відбору справ для обстежень і перевірок, нових підходів до оцінювання матеріально-побутових умов та нових способів збирання доказів для доведення факту шахрайства.

УДК 343.618

Лісіцина Ю. О., здобувач,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
м. Львів, Україна

НАЦІОНАЛЬНІ ЧИННИКИ (ДЕТЕРМІНАНТИ) ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ АБО ТКАНИН ЛЮДИНИ, ДОНОРСТВА КРОВІ

Так звані «національні чинники», у кримінологічному аспекті, характеризують реалії суспільного життя конкретної держави, а у даному випадку – України. До переліку сучасних криміногенних чинників, які